

ANNA STUART

STRATENÉ DCÉRY

POKRAČOVANIE BESTSELLEROVÉHO ROMÁNU
NARODENÉ V AUSCHWITZI

ANNA STUART

STRATENÉ DCÉRY

Preložila Jana Seichertová

IKAR

Anna Stuart
THE MIDWIFE OF BERLIN

Copyright © Anna Stuart, 2023
Translation © 2025 by Jana Seichertová
Cover design © Alexandra Publishing House, 2025
Slovak edition © 2025 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0422-1

*Venujem Kate, svojej skvelej agentke, lebo bez jej dôvtipu,
vytrvalosti, pochopenia a podpory by som sa nikam nedostala.
S vďakou a láskou jedna silná žena druhej!*

PROLÓG

AUSCHWITZ-BIRKENAU
DECEMBER 1943

ESTER

Je to zázrak. Keď pomáhala pri pôrode, vždy jej to pripadalo čarovné, ale až pri narodení svojho vlastného dieťaťa pochopila, že to je zázrak. Ako dokázala splodiť toho dokonalého človečika? Ako sa jej podarilo vytlačiť ho zo svojho vychudnutého tela? Ako dokázala vytvoriť mlieko, ktoré dcérku živí? A ako je možné, že to zvláda v tom pekle?

Do Auschwitzu-Birkenau nepatrí nijaké dieťa, ale ani jedno by z neho nemali vziať.

„Musím ju skryť,“ ustavične opakuje, no medzi holými drevenými pričňami úkryt sotva nájdete.

V Auschwitz-Birkenau nie sú koberce, vankúše, dokonca ani stoličky. Každá väzenkyňa má iba pásikavé oblečenie, matrac vyplnený hárstkom slamy a tenkú deku, ktorá jej zakryje sotva jednu skrehnutú končatinu. Ester tieto dva vzácne dni udržala svoje dieťa nažive iba vďaka láskavosti iných žien, ktoré jej darovali svoje prídely, hoci samy ich veľmi potrebovali. Aj keby dcérku skryla v najhlbšom kúte baraka, napokon by zomrela.

Pohladká spiacu Pippu po vláskoch jemných ako páperie. Sú svetlé. Aj to je zázrak. Nacistom sa páčia svetlovlasé deti. Vie, že jej dcérku zoberú a dajú nejakej „zdravej Nemke“. Len vďaka tomu Pippa prežije, iba vďaka tomu zostane v bezpečí.

Lenže nezostane s ňou, s Ester.

No je pre vaše dieťa lepšie, aby zomrelo s vami, alebo aby žilo bez vás?

Túto a ďalšie ťažké otázky si musíte klásť, keď ste v tábore. Ester videla túto bolesť prežívať už veľa žien, ale dnes sa do jej ešte vždy pulzujúcej maternice vkráda zákerne ako dýka. Pippa sa v nej už nenachádza, ale podstata jej dcéry je v každej bunke, a ak jej ju vezmú, všetky tie bunky popraskajú.

A oni jej ju určite vezmú. Ester nemôže skryť Pippu pred očami národných socialistov, ktorí všetko vidia a všetko nenávidia, ale jedno urobiť môže.

„Musím ju označiť.“

Načiahne sa za tetovacou ihlou. Písať atramentom čísla na ruky židovských detí nie je dovolené, no Ester môže vytetovať svoje vlastné Pippe pod pazuchu, skryť ho v záhyboch detskej pokožky. A keď sa toto temné šialenstvo skončí, možno sa jej ju podarí nájsť. Je to pochmúrna nádej, no možno zachráni niektoré bunky pred prasknutím a tým pomôže Ester prežiť tú strašnú chvíľu, keď jej ukradnú milovanú dcérku.

Zdvihne ihlu a zapichne ju do pokožky. Dieťa prudko otvorí oči a slabo vykrikuje, no viac nenamieta. Možno je príliš slabé aj na to, alebo jej konaniu zázračne rozumie.

„Len pokojne,“ chlácholí Ester dcérku. „Nepotrvá to dlho a výsledok bude stať za to. Vďaka tomu budeš naozaj moja.“

Naozaj jej zostane? Ešte dva dni drží Pippu v náručí. „Milujem ťa,“ opakuje dcérke znovu a znovu. „Ľúbim ťa teraz a budem ťa ľúbiť navždy. A nikdy ťa neprestanem hľadať.“

Pippa na ňu zažmurká modrými očami, akoby jej rozumela.

Na štvrtý deň sa z dverí baraka ozve volanie: „Auto! Vidím auto.“

Tak napokon prišli. Bolesť z blížiacej sa straty zasiahne Ester ako dýka. Pritisne si dcérku na hrud' a bozkom jej za-

tvorí modré oči, aby nevidela, ako ju matka odovzdáva do pazúrov nenásytného nepriateľa.

„Je mi to ľúto, Pippa,“ plačlivo vyhrkne. „Je mi to veľmi, veľmi ľúto.“

Dvere vyplní tma v podobe čiernych uniforiem SS, vinúca sa ako had. Z kabáta ušitého v krajčírskom salóne vyklznu ruky s manikúrou a načiahnu sa za dieťaťom ako dravec za korisťou.

„Neubližujte jej,“ prosíka.

„Prečo by som jej mal ublížiť?“ posmešne namietne muž. „Je dobrá dcéra ríše.“

Krutý smiech, dupot teplých číziem a zrazu je po všetkom. Keď všetci odídu, Ester klesne na zem a čaká. Bolesť je silná, ale jej bunky napokon neprasknú. Nezachovajú sa milosrdne. Namiesto toho vytvoria tvrdé uzly plné hnevu a roztrpčeného odhodlania. Nedovolí, aby im to prešlo, nedovolí, aby vyhrali.

Napokon je predsa lepšie, keď vaše dieťa prežije. Nádej je najväčšia bolesť, no zároveň aj najväčšia sila. Nájsť svoju malú dcérku je teraz Esteriným hlavným cieľom, jej hlavnou motiváciou. Túžba vyhladať raz svoje dieťa Ester poskytuje dôvod na to, aby napriek špine, chladu a strachu z Auschwitzu zostala nažive.

PRVÁ ČASŤ

1

STALINSTADT, VÝCHODNÉ NEMECKO ŠTVRTOK 18. MÁJA 1961

OLIVIA

Oliviu nezobudilo búchanie na dvere ani príkry tón nepozvaného návštevníka, zjavne očakávajúceho poslušnosť, ani matkina odmeraná odpoveď. Nie, zo spánku ju vytrhla a z postele vytiahla obava o otca. Bol to jemný, pokojný muž, no dnes večer zareagoval nahnevane.

„Idem s ňou, inak tam nepôjde vôbec.“

„Muži nie sú žiaduci,“ prišla úsečná odpoveď.

Olivii sa srdce rozbúchalo rýchlejšie. Načiahla sa za županom, ale potom si to rozmyslela – Stasi sa predsa nemôžete postaviť v pyžame –, a tak si vzala včerajšie oblečenie, ktoré večer v náhlivosti hodila na stoličku. Matka by sa na ňu nahnevala, keby to videla, lebo si veľmi potrpela na poriadok, lenže Olivia sa cítila príliš unavená na to, aby si veci poskladala a vložila do zásuvky. Teraz bola rada, že to nespravila, obliekla si modrú blúzku a čiernu sukňu Freie Deutsche Jugend – Slobodnej nemeckej mládeže –, no s vlnenými pančuchami a modro-bielou šatkou sa ne-unúvala.

Rozhovor na prízemí ešte prebiehal, no muža očividne prechádzala trpezlivosť, a tak náhlivo vyšla na chodbu. Jej rodičia tam stáli plece pri pleci pred zavalitým mužom v ťažkom kabáte, ktorý stál na ich prahu, akoby mu patrilo.

„Stasi je štít a meč strany,“ zamrmlala Olivia pre seba slová, ktoré im vštepovali učitelia v škole. „Ak si dobrý socialistista, ministerstva štátnej bezpečnosti sa nemusíš báť.“ Olivia tomu až doteraz verila, ale pri pohľade na dôstojníka stojaceho na ich chodbe uprostred noci sa neubránila strachu, ktorý ju pomaly zaplavoval.

„Vaša manželka bude v úplnom bezpečí, pane,“ vyhlásil dôstojník, pričom „pane“ dodal až po krátkom zaváhaní a jeho uistenie neznelo veľmi presvedčivo.

Oliviina matka Ester pozrela na manžela. Jej biela uniforma pôrodnej asistentky v mesačnom svetle, prenikajúcim cez okno na chodbu, tak žiarila, že v nej pôsobila takmer ako príznak.

„Je to iba pôrod, Filip. Len sa postarám o budúcu matku.“

„Väzenkyňu, meine liebbling,“ opravil ju. „Mohla by byť nebezpečná.“

„Práve preto je pod prísny dohľadom,“ odsekol dôstojník Stasi.

Čoraz väčšmi sa hnevá a to je nebezpečné, uvedomila si Olivia.

„Idem tiež.“ Všetci sa obzreli a zrazu sa cítila ako nahá. Zrazu ľutovala, že si nenašla čas na oblečenie pančúch. Rýchlo vykročila k trojici, cestou vrhla pohľad na dvere izby svojich mladších bratov a uistila sa, že ich nezobudila. „Pôjdem s Mutti.“

„To naozaj nemusíš robiť, kindchen,“ namietla Ester.

„Nemusím, ale chcem.“

„Dobre,“ ozval sa dôstojník Stasi, „ale už podťe. Nesmieťme strácať čas. Keď som odchádzal, krikom takmer zbúrала celú väznicu.“

Ester sa neubránila úsmevu. „Nuž, ženy pri pôrode kričia.“

Olivii stále sťahovalo žalúdok od strachu, ale matkin pokoj spôsobil, že sa postupne uvoľnila. Keď vsunula bosé

nohy do školských topánok, muž pozrel na jej košeľu FDJ a prikývol. Potom vzal kabát, ktorý jej podával Filip, a pomohol Olivii obliecť si ho.

„Ďakujem.“

„Dávajte na seba pozor,“ rozlúčil sa s nimi Filip a obe pobožkal na líce.

Ešte vždy sa tváril ustarane, ale Olivia sa už cítila se-bavedomejšie. Nemajú problém, iba plnia svoju povinnosť a pomáhajú štátu. Jej strach nahradilo rastúce vzrušenie. Matke už pri pôrodoch pomáhala, niekoľko ráz dokonca aj v noci, no ešte nikdy za takých dramatických okolností. Len počkajte, až o tom zajtra porozpráva v škole!

Mesiac, vznášajúci sa vysoko na oblohe nad Stalinstadtom, zalieval nové dokonalé socialistické mesto strieborným svetlom. Symetrické rady ubytovacích blokov pôsobili veľmi stabilne a dym zo železiarne, pre ktorej zamestnancov ich postavili, stúpал dovysoka, akoby ho priťahoval mesačný svit. Svetlá reflektorov áut dopadli na dve žlté škvrny na veľkom Obelisku nemecko-sovietskeho priateľstva, postavenom oproti ich bloku, a Olivia mu automaticky zasalutovala. Potom však zbadala vozidlo, ktoré na nich čakalo, a do srdca sa jej opäť vkradol strach.

„Nastúpte, prosím.“

Dôstojník otvoril dvere sivej dodávky, ale Olivia cúvla. Všetci tie dodávky dobre poznali a nikto netúžil prezrieť si ich interiér.

„Ja ne...“

„Nastúpte!“ V podstate ich dôstojník sotil do malého priestoru.

„Máme...?“ vykoktala Olivia, no prerušilo ju buchnutie dverí a vzápätí sa ocitli uväznené vnútri.

„Nijaký problém nemáme, Liv,“ zašepkala jej matka. „Sadni si a upokoj sa.“

Dodávka bola rozdelená na päť maličkých cieľ, pričom v každej sa nachádzala tvrdá lavica a hák na putá. Dvere cieľ aspoň neboli zamknuté, takže videla matku, ako si do jednej spôsobne sadá – s vystretým chrbtom, nohami pri sebe a lekárskou taškou pevne položenou na kolenách. Olivia s prudko bijúcim srdcom vliezla do vedľajšej, ale matku prevyšovala takmer o celú hlavu, a tak sa do nej len horko-ťažko zmestila. Bola „dobre stavaná“ – obrovská kukučka v hniezde plnom štíhlych vrabcov –, ale dlhé nohy jej aspoň umožnili držať dvere otvorené a nestratiť matku z dohľadu.

„Kam ideme?“ spýtala sa.

„To sa čoskoro dozvieme, moja.“

Olivia váhavo prikývla. Nikto vo východnom Nemecku nevedel viac, než potreboval vedieť. Tak to bolo pre všetkých najlepšie. Štát mal všetko pod kontrolou a úlohou jednotlivca bolo plniť svoju rolu podľa jeho príkazov. Všetci sme, pripomenula si Olivia, iba dieliky veľkej skladačky spoločného *života*. Ak zapadneme na určené miesto, obraz bude fungovať. Aj tak by však rada vedela, či v tejto strašnej dodávke strávi minúty, hodiny alebo...

„Och!“

Tichý výkrik jej vyklzol z úst, keď dodávka prudko zastala. Garážová brána sa s rachotom otvorila, dodávka poskočila dopredu a vzápätí počuli, ako sa brána zase zatvára.

Ester sa načiahla za Oliviiu rukou a stisla ju. „Nemáme nijaký problém,“ zopakovala.

Olivia však mala čo robiť, aby jej uverila, keď sa dvere dodávky otvorili a ich dve vystrčili do prázdnej bielej garáže, z ktorej sa po dvoch schodoch dostali na úzku, silno osvetlenú chodbu väznice Stasi. Po jej oboch stranách videli ťažké kovové dvere s obrovskými zámkami a hrubými mrežami na malých oknách.

„Nepozerať sa tam,“ zašepkala jej Ester.

Zvedavosti sa však nedalo odolať a Olivia letmo pozrela na mužov a ženy, väčšinou schúlených ako plody v maternici na tenkých, tvrdých posteliach bez prikrývky. Dôstojník ich hnal čoraz hlbšie do strašidelnej budovy a Olivia musela vložiť do svojej matky všetku dôveru, aby ju vládala nasledovať do toho pekla.

„Tam!“ Dôstojník zdvihol ruku, keď sa chodbou rozľahol tlmený výkrik. „Len ju počúvajte. Naozaj musí pri tom robiť taký vresk?“

„To o chvíľu zistíme,“ odvetila Ester. „Možno nastali komplikácie.“

Dôstojník sa zachvel. Zastal pred železnými dverami, tri razy na ne zaklopal a vzápätí ich otvorila žena v sivozelenej uniforme Volkspolizei s utrápeným výrazom na tvári.

„Pôrodná asistentka,“ stručne oznámil dôstojník Stasi a jemne postrčil Ester do cely.

„No konečne!“ Vopo – ako prezývali príslušníkov Volkspolizei – chytila Ester za ruku. „Určite niečo nie je v poriadku.“

Olivia vošla za Ester do malej cely, rozhladla sa a zhĺkla od strachu. Väzenkyňa bola chudá, isto nie oveľa staršia ako sedemnásťročná Olivia, mala obrovské brucho a krátke vlasy odfarbené nazeleno. Zvíjala sa od bolesti v putách pripnutých k rúre, akoby sa pokúšala vyliezť na holú stenu svojho väzenia.

„Áno, niečo naozaj nie je v poriadku,“ súhlasila Ester a vykročila k žene. „Tá chuderka sa potrebuje hýbať.“

„Vylúčené,“ namietla policajtká. „Musí zostať pripútaná. Môže byť nebezpečná.“

„Vyzerá hrozivo?“

„Nuž, nie...“ Pozrela na dvere, ale dôstojník Stasi odišiel, a keď väzenkyňa ustúpila kontrakcia a vyčerpaná sa oprela

o stenu, počuli klopkanie jeho elegantných topánok vzdalujúcich sa po chodbe.

„Pripadáte mi ako schopná žena,“ bodro sa prihovorila Ester policajtky, „a moja dcéra je veľmi silná. Poradíme si s ňou.“

Policajтка preskočila očami z Olivie na väzenkyňu.

„No dobre, ale ak to zle dopadne, zodpovednosť ponesiete vy.“

„Isteže.“

Policajтка odomkla putá a mladá žena sa zosunula na zem. Ester k nej pristúpila a kývla hlavou Olivii, aby jej pomohla dostať ju na nepohodlnú posteľ.

Žena otvorila oči a zmätene na ňu pozrela. „Zomrela som?“

Ester sa na ňu usmiala. „Práve naopak, zlatko, chystáš sa rodiť. Ako sa voláš?“

„Claudia.“

„Nuž, Claudia, trochu si odpočinieme a potom... Och, tuším budeme pokračovať.“ Claudia sa mykla, ale Ester ju uchopila pevnejšie a pozrela jej hlboko do vystrašených očí. „Dýchaj, Claudia, nadýchni sa nosom a vydýchni ústami. Áno, presne tak. Pracuj s bolesťou, zlatko. Tvoje telo sa iba otvára, aby dieťa mohlo vyjsť von. Dýchaj, to je ono, ide ti to skvele.“

Olivia ustúpila od postele, žmurkaním odohnala hlúpe slzy a sledovala matku, ako robí zázraky s Claudiou, ktorá sa po doznení kontrakcie trochu uvoľnila.

„Výborne,“ spokojne poznamenala Ester. „A teraz sa pozrieme, ako ďaleko sme, dobre? Ó, výborne, už si takmer celkom otvorená, Claudia. Preto to tak veľmi bolí. Dieťa sa pripravuje vyjsť von. Ak ma poslúchneš, tvoje trápenie sa čoskoro skončí a svoje dieťa budeš držať v náručí.“

Claudia sa na ňu chabo usmiala. „Kiežby tu mohol byť Frank.“

„Tvoj manžel?“

Prikývla. „Chcel byť pri pôrode so mnou. Viem, že to je nezvyčajné, ale veľmi si to želal. Tvrdil, že to je správne, a chcel ma podporiť.“ Vetu zakončila vzlykom a vzápätí jej chudým telom otriasla ďalšia kontrakcia, takže sa sústredila len na dýchanie.

Olivia pozrela na policajtku, ktorá ustúpila až k dverám, a potom zase na Claudiu.

„Prečo tu si?“ zašepkala.

Claudia si ukázala na vlasy a potiahla ich zelené konce.

„Som podvrtný živel.“

Olivia vytreštila oči. Ustavične ich varovali pred zlom, ktoré prináša vzbura proti štátu, ktorý sa o všetko stará, ale nikdy nestretla nikoho, kto by sa proti nemu naozaj vzoprel.

„A je to pravda?“

Dievča pokrčilo plecami.

„Zjavne áno. Ale odfarbila som si ich len pre zábavu. Moje šaty vyzerali ako vrece, a tak mi napadlo...“

Olivia sa zamračila.

„Určite si urobila aj niečo iné. Nepochybne si...“

„Olivia!“ Esterin hlas znel prísne. „Teraz nie je vhodná chvíľa na politickú diskusiu.“ Olivia sa mykla.

„Nie, Mutti. Prepáč.“ Naklonila sa k nej. „Ale toto miesto je také strašné, že...“

„Toto miesto nie je strašné.“

V Esterinom hlase zaznel ocelový tón, ktorý Oliviu razom umlčal. Matka bola taká pokojná, silná a láskavá, že občas zabudla, akým peklom prešla.

„Prepáč,“ zopakovala.

Ester sa trochu otriasla, akoby odháňala minulosť, a usmiala sa na ňu. „Nemáš sa za čo ospravedlňovať, dcérka. Prines mi vodu, prosím. A tamten uterák. Tuším som zazrela temeno dieťaťa!“

Olivia, vďačná za možnosť úniku, priniesla všetko, čo matka potrebovala, potom ustúpila, ale zostala pri Claudi-nej hlave. Vedela, že deti sú úžasný dar. Povinnosťou každej ženy bolo mať ich toľko, koľko zvládne, aby nahradili chudákov mužov, čo zahynuli vo vojne rukou nepriateľa, a keď príde jej čas, aj ona ju splní. Len si nebola istá, či chce o rodení detí vedieť tak veľa vopred.

Claudia sa ťahala za zelené vlasy a kričala, akoby ju trhali na kusy. Ester ju celý čas pokojne hladkala po chrbte a chválila ju, ako dobre si počína.

„Prichádza! Dieťa vychádza von, Claudia. Ešte raz potlač.“

Vzápätí rodička srdcervúco vykrikla a v cele pribudol nový život.

„Je to chlapec,“ oznámila Ester, keď sa novorodenec z plných pľúc rozplakal. „Máš chlapca, Claudia, syna.“

Ester pohojdala dieťa v náručí a Olivia sa k nej opatrne priblížila, aby sa na chlapca pozrela. Bol veľmi veľký. Preboha, ako to len Claudia zvládla? Ester ho podala Olivii.

„Mám si ho vziať?“ Pozrela na policajtku, ale tá stála pri dverách a rozprávala sa s niekým cez mrežu.

„Prosím,“ nástojila Ester. „Musím prestrihnúť pupočnú šnúru.“

Olivia vystrela ruky a matka jej do nich vložila dieťa. Chlapec bol trochu zahlienený, ale pokožku mal veľmi jemnú, a keď kopol nôžkami, pocítila takmer zbožnú úctu.

„Je krásny.“

„Však?“ Ester prestrihla pulzujúcu pupočnú šnúru a prikývla. „Teraz ho môžeš odovzdať jeho matke.“

Claudia si už sadala, bolesť viditeľne ustupovala. Nachiahla sa za svojím dieťaťom a pokryla ho bozkami.

„Môj chlapec. Ach, môj sladký chlapec.“

Vyšpúlil pery, a keď si rozopla blúzku, nenásytne sa jej prisal k prsníku. Claudia sa mykla, ale hneď sa usadila

pohodlnejšie a pohladkala krmiacemu sa synovi páperové vlásky. Dieťa spokojne zamrŕčalo, uchopilo matkinu ruku a prstekom jej reflexívne objalo palec.

Olivia ustúpila tak ďaleko, ako sa v stiesnenej cele dalo, aby poskytla Claudii trochu súkromia, ale nemohla odtrhnúť oči od novej matky a jej dieťaťa.

„Takto to prebiehalo aj u teba?“ ticho sa spýtala Ester, ktorá práve kontrolovala placentu. Ester sa strhla a Olivia na ňu prekvapene pozrela. „Mám na mysli, keď sa ti narodili chlapi, Mordy a Ben.“

„Och. Chápem. Áno. Isteže. Prvé chvíle s novým dieťaťom sú veľmi vzácne.“

Začervenala sa a Olivia na ňu zvedavo pozrela, no Ester uhla pohľadom a znovu pristúpila k posteli.

„Dobrá práca, Claudia.“

Claudia odtrhla oči od svojho dieťaťa.

„Ďakujem. Veľmi pekne vám ďakujem. Bez vašej pomoci by som pôrod nezvládla.“

„Pravdaže by si ho zvládla. Dieťa vedelo, čo má robiť, nie?“

Prikývla a usmiala sa. „Budem ho volať...“

V tej chvíli ju prerušilo buchnutie dverí, ktoré sa prudko otvorili. Všetky zdvihli zrak, keď dôstojník Stasi znovu vošiel do cely a pozrel na dieťa.

„Chlapec,“ konštatoval. „Dobre.“ Načiahol sa za novorodencom a vytrhol ho Claudii z rúk tak rýchlo a sebaisto, že vôbec nestihla zareagovať. „Postarám sa, aby mu našli dobrý domov.“

„Čo?“ zhĺkla Claudia. Už sa obracal k dverám, keď vyskočila z postele. Nedbala na krv, ktorá jej stekala po chudých nohách, a schmatla ho za plece. „Čo tým myslíte? Čo to robíte? Patrí mne!“

„Už nie,“ odsekol chladne. Olivia zdesene hľadela na dôstojníka a na dieťa, ružový uzlíček krútiaci sa na jeho čier-

nom zvrchníku. „Si podvratný živel, nebezpečný pre štát,“ pokračoval. „Nemôžeme ti veriť, že dieťa správne vychováš. Pôjde do dobrého domova, socialistického domova.“

„Nie som podvratný živel. Prisahám, že nie som.“ Claudia sa pred ním vrhla na kolená a rozvzlykala sa. „Vlasy som si odfarbila len pre zábavu. To predsa nič neznamená. Som v FDJ, zložila som prísahu. Dobre ho vychovám, sľubujem.“

„Je mi ľúto, ale nedá sa na teba spoľahnúť.“ Dôstojník pokrčil plecami, akoby jej bral čokoládovú tyčinku a nie život, ktorý v krutých bolestiach priviedla na svet.

„Prosím,“ žalostne nariekala Claudia.

Muž, nevšímavý k jej bolesti, sa obrátil k dverám.

Vtedy sa mu postavila do cesty Ester.

„Nie!“ zvolala. Všetci znehybneli. Ester bola malá, no jej hlas zaplnil celý priestor. „To nesmiete urobiť, pane. Nesmiete vziať dieťa jeho matke.“

„Nesmiem?“ Prižmúril oči.

„Je to krutosť, útlak – všetko, proti čomu sme vo vojne bojovali, nemyslíte?“

„Ako sa opovažujete?“ zavrčal.

Ester si nevšímala mužov výhražný tón, celá sa triasla od silných emócií.

„Toto som už videla. Videla som, ako deti vytŕhajú z náručia matiek. Videla som, aké nešťastie to napácha, aké trápenie to spôsobí. Matkám berú deti nacisti. Myslela som si, že my sme lepší než oni. Myslela som si, že socializmus znamená budovanie spoločnej budúcnosti. Myslela som si, že znamená rodinu, spoločnosť a spoločné hodnoty.“

„Presne tak, a táto žena, tento podvratný živel, naše hodnoty neuznáva.“

„Stále je však chlapcova matka. Vyšiel z jej tela.“

„To telo je nástrojom štátu. K jej synovi sa nezachováme kruto. Bude v bezpečí a dobre sa oňho postarajú.“

„Ibaže nie ona.“

„Lebo si to nezaslúži.“

„Ale...“

„Pôrodná asistentka! Odviedli ste svoju prácu a teraz ma nechajte robiť si svoju. Ak táto žena dokáže svoju vernosť štátu, môže mať ďalšie dieťa.“

„To predsa nie je to isté!“ Slová plné bolesti samy vyleteli Ester z úst.

Dôstojník pred ňou cúvol. „Pasternaková, azda ste aj vy podvrtný živel?“

„Nie!“ Tentoraz sa ozvala Olivia. „Mutti je lojálna, dobrá a čestná.“

„V tom prípade sa postaraj, aby taká zostala, inak sa do tejto budovy znovu pozrieš.“

Vzápätí muž odišiel a nepomenované dieťa odniesol so sebou. Ester sa zrútila na zem spolu s Claudiou a obe ženy sa rozplakali.

Keď na Stalinstadt dopadli prvé slnečné lúče, dodávka opäť zastala na Alte Ladenstrasse. Olivia z nej vystúpila, šťastná ako ešte nikdy, že zase vidí svoj domov. Dôstojník im stroho poďakoval a rýchlo odišiel.

„Je mi ľúto, že si to musela vidieť, Liv,“ ozvala sa Ester. „Som ti veľmi vďačná za tvoju pomoc.“

„Som rada, že si do tej príšernej budovy nemusela ísť sama, Mutti.“

Ester sa pochmúrne zasmiala. „Videla som aj horšie, dráhá, oveľa, oveľa horšie.“

Takmer každý ich vážny rozhovor sa skončil týmito matkinými slovami. Olivia vedela prečo, vedela, že keď Ester bola rovnako stará ako ona teraz, poslali ju na *to miesto*. Vedela, že obdobie, ktoré tam matka strávila, ju navždy poznačilo, no

dnes večer v nej objavila niečo nové – studňu bolesti, ktorá siahala oveľa hlbšie, než si Olivia pôvodne myslela.

Ester na ňu pozrela a smutno sa usmiala. „Tuším prišiel čas.“

Olivii stislo srdce.

„Čas na čo, Mutti?“

„Čas na pravdu, celú pravdu.“ Chytila Oliviu za ruku a sadla si s ňou na lavičku pred obeliskom. „Chcela som s tým počkať do tvojich osemnástych narodenín, kindchen, ale zdá sa, že Boh má iné plány.“ Zhlboka sa nadýchla a smutne sa na ňu usmiala. „Vieš, že si sa narodila na *tom mieste*, však? Aj že tvoja skutočná matka zomrela, teba odviezli a my sme ťa neskôr našli v sirotinci a vzali k sebe domov.“

Olivia prikývla. Okolo jej adopcie nerobili nijaké tajomstvá. Chcela Ester povedať, aká vďačná a šťastná je, že môže byť súčasťou ich rodiny, ale slová jej uviazli v hrdle, lebo zrazu pochopila, že to ešte nie je celý príbeh.

Ester prehltna.

„Narodilo sa tam aj ďalšie dieťa, ktoré kamsi odviezli rovnako ako teba, ale matka toho dievčatka nezomrela. Tou matkou... som ja.“

Olivia cítila, ako jej Ester silno stíska prsty, rovnako ako ten nešťastný novorodenec stískal Claudiine v tých krátkych minútach, ktoré im dovolili byť spolu.

„Máš sestru, Olivia,“ matke sa triasol hlas. „Nepodarilo sa nám ju nájsť, ale modlím sa k Bohu, aby niekde tam vonku ešte vždy žila.“

Olivia na ňu ohromene hľadela. Zúfalstvo, pre Ester celkom netypické, cítila rovnako zreteľne ako ľadový ranný vzduch.

„Ty máš dcéru?“

„Ďalšiu dcéru,“ jemne ju opravila Ester. „Áno, vzali mi ju v Auschwitz-Birkenau, keď mala iba niekoľko dní.“